

Neodrešena domovina.

—r Šolske zahteve naših neodrešenih bratov. »Goriška Straža« z dne 3. t. m. prinaša uvodnik, v katerem pravi, da slovensko prebivalstvo brezpogovorno zahteva vseh šol, ki jih potrebuje in ki mu gredo. Predvsem zadostno število ljudskih in meščanskih šol, potem pa: realnoklasično gimnazijo v Gorici in v Trstu, realno v Idriji, realnoklasično hrvatsko gimnazijo v Pazinu, slovensko moško in žensko učiteljsko v Gorici, hrvatski učiteljski v Pazinu in v Voloskem, trgovske in obrtne šole v Trstu, Gorici in Pazinu in pomorsko strojno šolo v Lovranu. List posebej naglašja, da morajo biti srednje šole v središčih, ne na morda kje po kakih zakotnih vaseh, kjer srednja šola nikdar uspevati ne more. To so zahteve slovenskega prebivalstva, od katerih ne bo odstopilo, dokler se ne uresniči. Slovenski poslanci v Rimu naj to glasno povedo in vse store, da prinesejo potrebne šole še to jesen domov.

—r Delegacijsko zborovanje »Zveze slovenskih učiteljskih društev v Trstu« se vrši 10. in 11. septembra t. l. v Vipavi. Dne 10. septembra zborujejo razni odseki in je seja upravnega odbora, na kateri se določijo razpored delegacijskega zborovanja naslednjega dne.

—r Slovenska zasebna šola pri sv. Jakobu v Trstu. V pravkar minulem šolskem letu je bilo vpisanih v to šolo 1831 učencev, t. j. 687 dečkov in 694 deklic, ki so pohajali 26 razredov oziroma vzporednic, in sicer v 11 deških razredov, 11 dekliških in 4 mešane. Na šoli je poučevalo 26 rednih učnih moči pod vodstvom tov. Andreja Čoka. Razen tega so poučevali italijanščino oziroma slovenščino še dva učitelja in dve učiteljici.

—r Šolske predstave. Ob zvršetku šolskega leta so priredili učenci tržaških okoliških šol več predstav, tako v Barkovljah, na Opčinah, v Škednju. Prireditve so povsod dobro uspele, posebno Gerbec-Ribičičeva spevoigra »V kraljestvu palčkov«, ki se je ponovila v Škednju petkrat.

—r Razstave ročnih in risarskih del koncem leta sta priredili slovenski ljudski šoli v Škednju in na Katinari. Razstavi je obiskalo naravnost ogromno število občinstva, ki je pokazalo veliko zanimanje za razstajljiva dela, a tudi hvaležnost do požrtvovalnega slovenskega učitelstva.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine i. t. d. prodaja in sprejema zanje naroča na »Učiteljsko tiskarno v Ljubljani«, Franciška ulica št. 6.

Dr. E. Mayer, *Nalezljive bolezni*. Izdal zdravstveni odsek za Slovenijo v Ljubljani, Tiskarna »Učiteljska tiskarna«. — Skrb za ljudsko zdravje od strani naše države je vedno večja. Poljudno pisanih zdravstvenih knjig in časopisov Slovenci pod prejšnjo vlado nismo dobili v roke, izvzemši onih, ki jih je izdala Družba sv. Mohorja v Celovcu, Ministrstvo za narodno zdravje in zdravstveni odsek za Slovenijo pa izdajata poljudno - znanstveni časopis »Zdravje«, ki ga ljudstvo z veseljem čita, trudita se, da poučita narod o najvažnejših zdravstvenih in higienskih pravilih, da dvigneta moč naroda in omejita umrljivost zlasti med mladino. Za dosego tega cilja je najboljši pripomoček pouk naroda, zakaj ljudska nevednost, iz te izvira tudi razne vraže, je največkrat vzrok hudim epidemijam. Stare vraže ter šege in razna ljudska zdravila, ki so bila mnogokrat povod okuženju, naj izginejo iz našega naroda. Pouk o človeškem telesu, o boleznih, njih postanku, poteku in razvoju bo pripomogel tudi neukemu ljudstvu do pravega pojmovanja o življenju, zavaroval bo narod pred nevarnimi epidemijami, ki uničujejo številne množice naroda. Najizdatnejše sredstvo proti kužnim boleznim je znanje, kako se zavarujemo pred okuženjem.

Dr. Mayerjeva knjižica »Nalezljive bolezni« hoče opozoriti ljudstvo, kako naj se zavaruje pred nalezljivimi boleznimi, kako je postopati pri epidemijah. Najprej razloži kaj so mikroorganizmi, nato sledi razlaga o rastlinskih in živalskih povzročiteljih nalezljivih boleznih, ter našteje vse najvažnejše bakterije. Jako poučen je odstavek o imuniteti, ki jo pisatelj poljudno opiše in razloži (aktivna in pasivna imuniteta). Splošnem delu sledijo opisi 40 nalezljivih boleznih. O vsaki je opisan njen izvor in znaki bolezni, čas inkubacije in imunitete. Najvažnejši so zadnji odstavek knjige: o okužitvi, o zavarovanju pred okužitvijo in o obrambi zoper nalezljive bolezni. Knjižica je jako zanimiva in bo dobro služila vsem, ki si želijo pouka o nalezljivih boleznih. Imeti bi jo morala vsaka hiša, zlasti pa bo prav prišla tam, kjer se pojavi kaka epidemija. Ob takih prilikah naj bi v prvi vrsti izobraženi sloji

po kmetih poučili ljudstvo o obrambi zoper nalezljive bolezni, sicer je v mnogih krajih to težavno delo, ker mnogi raje verujejo vražam nego znanstvu. Tudi učiteljstvo bo knjigo lahko uporabilo pri šolskem pouku. Pri pouku priložnosti naj bi se obravnavalo tudi življenje in razvoj bakterij, kar bo za našo mladino večje važnosti nego popisi znanih živali. S tem bomo zanesli polagoma nauk o higieni v naše šole, ki naj postanejo moderne in praktične učilnice.

Zdravstveni odsek, ki je založil knjigo, jo je razposlal brezplačno vsem šolam v toliko izvodi, kolikor imajo razredov, tako da jo dobi vsaka učna oseba. Na željo pa jo dobijo šolska vodstva še vedno brezplačno pri zdravstvenem odseku, da jo razdelijo med pridnejše učence.

Arkadije Varačanin: *Stogodišnica dr. Gjordžja Natošovića*. Novi Sad 1921. O priliki stoletnice rojstva dr. Gjordžje Natošovića, enega največjih pedagogov na slovenskem jugu, izšla je v Novem Sadu v Učiteljski tiskarni »Natošević« po obliki in vsebini prav lična knjiga, ki jo je napisal Arkadije Varačanin, vpokojeni upravitelj višje dekliške šole v Novem Sadu. Knjiga je toliko zanimivejša, ker jo je napisal mož, ki je z dr. Natoševićem od leta 1874 dalje skupno deloval na polju pouka in vzgoje. Od najmlajših let pa natri do smrti spremlja pisatelj dr. Natošovića ter nam s spretno roko slika veliko delo velikega pedagoga. Delo priporočamo prav toplo slovenskemu učiteljstvu. Naroča se v knjigarni »Natošević« v Novem Sadu. Cena knjigi je 10 din.

Dr. Teodor Bartošek: *»Moderna družba in cerkev«* izdal konzorij Prosvetne knjižnice. Cena broš. knjigi 12 K, po pošti 1 K več. Naroča se pri Upravi lista »Vidov dan«, Narodni dom 1.

Uredba o stanovanjih in najemnin ter pravilnik za njeno izvrševanje. V Ljubljani 1921. Založila Tiskovna zadruga. Cena 6 K, po pošti 1 K več, če se denar naprej pošlje. Povzetje stane veliko več. Zgoraj omenjena uredba, ki je sedaj v natisu dostopna najširšim slojem, je za vsakogar tako važna, da ne sme biti ne gospodarja in ne najomnika, ki bi si je ne omislil. Naroči se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Štefanovič Emil: *»Moji zapiski z Dunaja«*, cena 10 K broširani knjižici, s pošto 1 K več. Naroča se pri Zvezni knjigarni Marijin trg 8 v Ljubljani.

»Sokolje«, julijska številka: 1. Sokolji mali. — 2. Naš prvi starosta dr. J. Oražen. S sliko. J. B. (Konec prih.) — 3. Klic Sokolov. Pesem, ugalsbil O. Dev. — 4. Sokolskemu naraščanju. N. Perko, (Konec). — 5. Magnezija. Mr. Ph. Šlajpah France. — 6. Masarykove igre v Prazi. Dr. J. B. — 7. Makova zetev. Dr. Plivko, (Konec). — Glasnik. — Širite ta prepotrebni list med mladino; naj bi ne bilo zavedne slovenske hiše, ki bi ne bila nanj naročena!

»Planinski Vestnik« ima v svoji letošnji 4. številki sledečo vsebino: Janko Mlakar: Mesečnik v planinah. — Srečko Bošnjakovič: Bijeje Stijene. — Dr. H. Tuma: Golčica. — Društvene vesti: Otvoritev planinskih koč, Vlomi v koč. Hotel Zlatorog, Hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Hišni red v kočah SPD, Darovi. Slovenska stenografska čitanka.

»Bože pravde«, »Pevca«, glasilo pevske zveze, ki izhaja kot mesečnik pod uredništvom dr. Fr. Kimovca, prinaša v svoji glasbeni prilogi (5. in 6. štef. za maj - junij 1921.) našo državno himno »Bože pravde« za moški in mešani zbor in sicer oboje opremljeno s slovenskim besedilom. Poleg Premrllove »Zdravice« (istotaka za moški in mešani zbor) se v zbirki nahaja še »Lepa naša domovina«, prirejena po Premrlu za mešani zbor. Opozorjamo naše učiteljstvo na to zanimivo glasbeno prilogo, ki jo je dobili pri upravi »Pevca« v Ljubljani, Ljudski dom, Posamezen izvod stane 6 K; kdor jih ra naroči vsaj deset, jih dobi po 4 K.

Popis umjetniških slika od jugoslavenskih i slavenskih autora. Mnogi naš dom posedujejo po koji original (uljenu sliku, akvarel, bakrorez, crtež itd. itd.) od umjetnika slikara i grafičara jugoslavenskih i slavenskih. Da se uzmogne saštaviti popis i voditi računa o našoj umjetnosti, umoljava se ovim putem svatko, tko poseduje ma kakovu umjetničku sliku, da to javi odmah uredništvu »Grafičke Umetnosti« u Zagrebu (Mazuranićev trg 13), koji će sve podatke štampati najprije u rečenem djelu a onda pristupiti konkretnoj izradi cjelokupne naše umjetnosti, za koju je njezin urednik Gjurić pribrao i sredio materijal, do kojega je mogao doći. Uz ime slikara valja napisati ime slike, godina kad je risana (ako je slikar ometao) i vrst slike (uljena, bakrorez, akvarel itd.). Kako će Gjurić svoj velik umjetnički zbornik proširiti, promijenit će mu ime u »Umjetnost«.

Rz, isi služb.

Štev. 599.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 9. julija t. l. št. 5162 in 8. julija t. l. št. 5163 se razpisuje na petrazredni osnovni šoli v Pišecah v stalno namestitev 1 učno mesto za učitelja in 1 učno mesto za učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo pri podpisani poti do

15. septembra 1921

pri podpisani poti do

Okrajni šolski svet Brežice,

dne 8. avgusta 1921.

Štev. 871.

V stalno namestitev se razpisujeta učni mesti za učiteljico ženskih ročnih del in sicer:

1. Za šestrazrednico v Prevaljah in za petrazrednico v Guštanju z uradnim sedežem v Prevaljah;

2. za štirirazrednico z eno vzporednico v Dravogradu, za enorazrednico v Črncih in za enorazrednico na Ojstrici z uradnim sedežem v Dravogradu.

Pravilno opremljene prošnje naj se vložijo pri predpisani službeni poti do dne

4. septembra 1921

pri okrajnem šolskem svetu v Prevaljah.

Okrajni šolski svet v Prevaljah,

dne 4. avgusta 1921.

Štev. 2531 o. š. sv.

RAZPIS STALNEGA KATEHETSKEGA MESTA.

Po odredbi višjega šolskega sveta z dne 27. julija 1921, št. 5757 se razpisuje stalno učno mesto veroučitelja na slovenski ljudski šoli v Kočevju z učno obveznostjo tudi na slovenski zasebni meščanski šoli in pa do polnega števila predpisanih učnih ur na nemški ljudski šoli v Kočevju.

Pravilno opremljene prošnje je treba vložiti pri službeni poti najkasneje do dne

5. septembra 1921

pri podpisani okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Kočevju,

dne 4. avgusta 1921.

Dr. Ogrin.

Za rezervni sklad UJU. — Poverjeništvu Ljubljans. Prostovoljni organizacijski davek — 1921.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918)

11. izkaz.

Po 466 K: Udeleženci merkantilnega tečaja v Ljubljani po tovarišu Josipu Kobalu. Bravo, tovariši in tovarišice! S tem ste pokazali nekaterim zaspancem, kaj je vedno storiti pri podobnih prilikah. Le v organizaciji je naša moč. Zdravo! — Po 100 K: Udeleženci kmetijskega tečaja na Gimn na poslovlilnem večeru od tovar. nadzornika Črnagoja. — Velja isto, ker sem povedal prej. Zdravo! — Po 80 K: Šolsko vodstvo — St. Janž, Dolensko. — Po 80 K: Šolsko vodstvo — Tižišče pri Mokronogu. — Po 78 K: Učiteljski zbor meščanske šole — Tržič, Gorenjsko. — Po 60 K: Zinka Visenjakova — Sv. Barbara v Hložah. — Današnji izkaz 864 K. Prej izkazanih 20.294 K. Skupaj 21.158 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu v Ljubljani.

Fiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Kontrolne knjižice

za obrtne nadaljevalne in gimnazijske šole se daje v Učiteljski tiskarni komad po 3 K.

Pristopite k „Jugoslovanski Matici“.

GALERIJA NAŠIH MOŽ.

Po originalih akad. slikarja prof. Koželja je začela Učiteljska tiskarna izdajati portrete naših mož.

Ravnokar so izšli v dvobarvnem tisku: Valentin Vodnik, Anton Martin Slomšek, Josip Stritar. Velikost: 47 x 61. — Cena vsaki sliki 3 din. (ovoj in poština posebe). Slike so namenjene šolam, društvom, javnim lokalom, zasebnikom.

Naročila sprejema in izvršuje

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani,

Franciška ulica št. 6.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo, da je naša dobra in nepoabna soproga, oziroma mamica, gospa

Olga Schiller roj. Bernard

soproga nadučitelja v Črnomlju

v ponedeljek, dne 8. avgusta t. l. ob 6. uri zjutraj nenadoma umrla.

Pogreb bode v sredo, 10. avgusta ob 4. uri pop. iz ženske bolnice na tukajšnje pokopališče.

Novo mesto, 8. avgusta 1921.

Žalujoči ostali.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjam, da je za vedno zatisnil oči moj dobri oče, gospod

Jakob Valenčič,

posestnik, mlinar in žagar

v Nadanjem selu pod Št. Petrom na Krasu v starosti 78 let.

Njegovi duši večni pokoj!

Grahovo, dne 6. avgusta 1921.

Kati Kobal-Valenčičeva,

učiteljica.

NOVO!

NOVO!

PISMENI POUK V SRBOHRVAŠČINI.

Potrebno in času primerno!

Učite se srbohrvaščine na podlagi učnih listov, ki so vseskozi strokovno, praktično in lahkoumevno izdelani ter obsegajo srbsko-hrvatsko-slovensko čtivo s tolmačen in slovnico. Te učne liste urejuje profesor

Dr. Josip Mencej, naročila pa sprejema

Josip Christof, ravnatelj zasebnega

učnega zavoda v Ljubljani, Domo-

branska 7. - P. n. učitelj(ce) in

dijaki(nje) dobijo I. L. za

znižano ceno K 40, koji

znesek je vpslati

zajedno z naročilom.

Josip Christof.

Z odličnim spoštovanjem